

سلسینی پٹ پولی تاکبند، ہسکین! تاک۔ 11، سال۔ 2019

"بکن کہ تو بوبو" گدارے از میء پگری وانشت

واحد بخش بزدار

اسسٹنٹ پروفیسر، نیشنل انسٹی ٹیوٹ آف پاکستان سٹڈیز

قائد اعظم یونیورسٹی اسلام آباد

Abstract:

In this paper, it has been discussed how geniusly Muneer Ahmed Badeeni has penned down the novel (Bekan keh tho Bubo) that surrounds the life of junior clerk named Mukhtar as the main character of the novel, struggles to reach the grade of deputy secretary. He suffers in various problems to compete with his known difficulties and faces psychological disturbances. Like others, his novels and short stories, Muneer Badeeni also focuses the philosophical aspects in his novel. The readers, while reading this novel, can find many philosophical theories such as, Existentialism, conscientiousness and others are included. This novel too, encircles the psychological complications of Mukhtar and makes him the rival with Deedag (another character in the novel) and at the end, this will be the reason of his death. Moreover, this novel deals with a unique subject of the society which has not been highlighted before.

گچین لبر: نفسیات، نفسیاتی گڑھ منج، ہستیء وجوت، وجوتء سیمسر، وجودی زانتکار، وجودی گدار

بکن کہ بوبو کہ مختیار نامیں مردم یے کہ انت کہ آچہ جو نیر کلر کیء براں یک رینکرےء بستارء جنان پروشان
ء تاں ڈپٹی سکریٹریء آگدہ رسیتء سول بیورو کر لسیء بہرے جوڑ بیت۔ مختیارء سورگول پری نامیں جنکےء بیت۔

"بلکن کہ تو بہو" گدارے از می پگری دانشت واحد بخش بزدار

پری ۽ رادوست دارگ ۽ باوجودت آئی ۽ پری ۽ نیام ۽ یک پیہیں نفسیاتی کنڈ ۽ ہورکی یے برجاہ مانیت۔ مختیار ۽ مارشت ہے ات کہ پری چہ من ۽ گیش گوں وتی برات دیدگ صباء ۽ مہر ۽ ہدوکی داریت۔ پری ۽ برات دیدگ صبا ماں ڈگری کالج ۽ بی۔ اے ۽ وانگات ۽ مختیار ۽ پری ۽ لوگ ۽ دانشنگ اتے۔ مختیار ۽ ہے مارشت ۽ سبب ۽ پری ۽ آئی نیام ۽ روج پھ روج دوری ۽ گستانی ودی بو ان بیت۔

دومی نیما گدار ۽ تہا دیدگ صباء "ع" ۽ مہر ۽ دوستی ۽ کہہ گوڑ پھ گوڑی جنزان بیت "ع" آئی گہار پری ۽ کسانی ۽ دز گہارے ات کہ آماں گر لز کالج ۽ لسانیات ۽ تہا ایم۔ اے کنگات۔ یک روچے "ع"، پری ۽ گندگ ۽ ہاترا ہایانی لوگ ۽ کثیت گڑا دیدگ صباء گوں ڈچار کپیت۔ دیدگ صباء "ع" ۽ نیام ۽ وہد ۽ گوزگا گوں یک پیہیں سیادی ۽ نزیہکی یے ودی بیت۔

مختیار وتی نفسیاتی گڑ منج ۽ بازیں ناہود گیانی سبب ۽ چہ پری ۽ دلرنج ۽ دل نگران بیت ۽ وہدیکہ دومی نیما گدار ۽ ڈالچاری ۽ سبب ۽ پری وتار وتی برات ۽ مہر ۽ تہا مہر ۽ مکم کنگ لوٹیت ۽ وتی گیشتر وہد گوں برات ۽ تیر کنت۔

مختیار ۽ مستریں بڑنی ۽ ویل ایش انت کہ آپری ۽ رایک جنین آدم یے ۽ بستار ۽ چہ زیات آرایک مادی چیزے (Thing) ۽ سورت ۽ چاریت ۽ پری ۽ رایک وجوت یے (self) ۽ بر ہلاپ آرا وتی یک مال ۽ ملکیت یے (Property) سر پد بیت۔ ۽ پری ۽ دیدگ صباء برات ۽ گہاری مہر ۽ رایک اڑاند ۽ اڑجل یے سر پد بیت۔ اے درگت ۽ منیر بادینی نوشتہ کنت:

آدم ہے پکرانی تہا گر پتارات کہ چے آوتی جنین پری ۽ یک چیزے خیال کرت کہ وتی کیتو ۽ تہا ایر بکرتیں۔۔۔ یا کہ وتی پیا یک آدم ذاتے کہ آئی وتی جتائیں ہستی ۽ وجودے ات؟ چیا کہ تنے وہدی مختیار چٹنک پری ۽ یک مادی ایس

"بکن کہ تو بہو" گدارے از می پگری دانشت واحد بخش بزدار

چیزے خیال کنان ات۔“ (بادینی، 20:2011) ہے خیال ء لیکہ ءردا Mary Anne Ferguson وتی کتاب Images of women in literature ء تہا نوشتہ کنت کہ:

Man has been defined by his relationship to the outside world...to nature, to society, indeed to God... whereas woman has been defined in relationship to man. (Fergun, M.A, 1981:5)

بزاں مردیں آدم ء وتی وجوت ء سیمسر ہر نیمگے تالان ء شایگان ترنگ آنت۔ وہدیکہ جنین آدم ء ہستی ء وجوت ء آئی سیادی ء تعلقدار ی ء را ایو کا مردیں آدم ء ہوا لگاں گوں چارگ ء گیشینگ بوتگ۔

دومی نیمگائے گدارے تہا چونہ انت کہ پری ء گوں مختیار ء مہر ء دوستی نیست انت بلے وتی ناسر پدی ء زانکار ی ء سبب ء آئی ء اے چیز ء سمانہ ات کہ مختیار چرائی ء چے لوٹیت۔ پری تیک نیمگے وتی براس ء یکنتنائی ء مارشتاں سر پدات بلے دومی نیمگائے مختیار ء واہگ ء مارشتاں بے کمارات ء چرے سبب ء مختیار ء دیما آوتی ارزشت ء بستار ء کم کنان ات ء مختیار ء دل ء پے وت ء ء دیدگ صبا ء درگت ء یک سکت ء کنت یے ودی کنان ات۔

ہے جاورال ء رد ء آخر سراں مختیار ء کست ء کینگ گیش بیان بنت ء ایک روچے دیدگ صبا ء گوں اے بار واگپ ء تران کنت ء وتی دل ء تیوگیں زنگاں درشان کنت۔ دیدگ صبا وتی تب ء حساب ء یک شاکستگیں ء گراں مہذب ء گران سنگینیں ورنائے ات ء مختیار ء اے چیز ء مارشت دنت کہ آپت صبا ء گوں پری ء دل گران انت ء برات ء گہاری مہر ء رازاناں پرچا ایک اڑجل ء اڑاندے سر پد بیت؟

دیدگ صبا ء ہے گیاں پد مختیار وتار ادل ء تہا ملامت کنت ء وتار اڈو بار بیت کہ پری ء دیدگ ء بار وائی خیال ء لیکہ ء بے بنیں وسواس دُراہ آئی ذہن ء ردیں بروردانت۔ بلے لہتیں روچاں پداناگتاں دیدگ صبا ء تب ہر اب بیت ء آہسپتال ء برگ بیت بلے ہون ء شوک ء سبب ء آخر آمرگ ء ہر جان بیت۔ گدارے گڈسرا منیر بادینی، دیدگ صبا ء مرک ء راد لپدر دیں مانترے دنیگ ء گوں ہواروانو کانی دیماے جُست ء ایر کنت کہ

"بکن کہ تو بہو" گدارِ ازمیٰ پگری دانشت واحد بخش بُزدار

"مختیار، دیدگ صباءِ وتی ء پری ء مہرانی نیام ء یک مزنیں دیمنانے خیال کرت۔ بلے
نوں کہ مرک ء اے رکاوٹ ء دور کنگ ات گڑ آچے مختیار پری، زندہ مزنیں اندوہ ء دک ء
دیماوشتوک وتی مہراں زانتاں؟

یا کہ انچس ساری ء پیاوتار از بہر خیال کرتاں۔ اے چوائس، اے پیسلہ آیانی وتی ات۔ پرچا کہ خدا
مرزی نیں دیدگ صباء کہ روچے "ع" ء گوشتگ ات کہ آئی لوٹت کہ "ع" ء سیر بکنت۔ ایثی
پسو ء "ع" گوشتگ ات کہ "بکن کہ تو بہو" نوں آزندہ المی نیں اندوہ ء گوں دیم پہ دیماوشتوک
پیسلہ آیانی وتی ات۔ پرچا کہ زند وتی بگلاں تچ کنان گشان ات۔۔۔ بکن کہ تو بہو۔"
(بادینی، 2011:184)

ادا ہما جُست کہ منیر دیماکاریت آئی پسو ہم ہمیش انت بزاں "بکن کہ تو بہو"۔ چیا کہ مردم اگاں زند
ء مانہہ یے دنگ لوٹیت یا بگش ء وتار وتی ہستی ء وتی وجوت ء ر ایک گونا پے دنگ لوٹیت گڑا بائید انت کہ آ
بکنت تانکہ آہ بیت، بمانیت۔

ثال پال سار تر ء ایندگہ وجوتی زاننکارانی رد ء بنی آدم چہ بندات ء یاچہ بوتن ء نچ یے نہ بیت۔ آہما بیت
کنت، ہما پیم ء کہ آوتار ابہ ٹاہینیت۔ یا کہ وتی ہستی ء بالاد ء وت تراشیت ء وتاراد یماکاریت۔
وجوتی زاننکارانی ء یہ ہاس سار تر ء (1981) خیال ء۔ Existence precede essence
بزاں انسانی وجوت پیسر انت ء آئی جوہر یا آئی کمال، آئی وجوت ء پد پد بیت۔ بزاں مردم ودی بونگ ء رند وتی
جوہر ء در گجیت ء آہر چون بونگ لوٹیت۔ اے آئی ء وتی رزا (Choice) ء وتی جزم ء ارادگ (Will) ء سرا
انت کہ آوتار اچو نیں زندے یا کہ زند ء اچو نیں ء چے پیمیں جہت یے دنگ لوٹیت۔
اے درگت ء سار تر Existentialism is A Humanism تہادراکینت:

"بکن کہ تو بو" گدارہ از می پگری دانشت واحد بخش بزدار

We mean that man first exists: he materializer in the world, encounters himself, and only afterward defines himself. If man as existentialists conceive of him cannot be defined, it is because the begin with he is mouthing. He will not be anything until later, and then he will be what he makes of himself.

(Sartre, J.P, 2007:22)

منیر بادینی ادا مختیار پری جیرہہ گوں ہوار زندہ بزر ترین سندے ءالے کلوه (message) ءدینگ
لوٹیت کہ مردم ہرانت کہ آتی مکام ء ہند ءوت در بگجیت ء وتی ہستی ء سر پد بہ بیت۔
سار ترے رد ء نوشتہ کنت :

The man who becomes aware of himself directly in the cogito also perceives all others, and he does so as the condition of his own existence. (2007:41)

بزاں ہا مردم کہ وتی ہستی ء شعور ء تہا وتارا شوہازیت ء در گجیت۔ گڑا آد گران ء ہم در گجیت
ء سر پد بہ بیت۔

سر زاہر ء "بکن کہ تو بو" ء ننگ ء سر ہال وجوتی پگر ء خیال ء گون نزیکی در اکت ء مارا ہمے مارشت ء
ڈس صبادیدگ ء کا گدانی تہا ہم گندگ بیت کہ آیشان ء پہ "ع" ء نوشتہ کنت ء دیم دنت۔
چو کہ یک جاگے صبادیدگ "ع" ء چش نوشتہ کنت :

"آنکہ زندہ تہا چشیں الی میں راہند ء لیکہ بلکنائست کہ عقل ایشان زانت بکنت۔ بلے عقل ء
یک جہد ء کوشستے است کہ آزند ء الی میں لیکہ ء راہندان بزانت ء اے زندہ سیگار بکنت۔
چیا کہ عقل مدامادی دنیا مارگ ء مارشانی تہا سر ء چیرانت ء اے حسی زندہ واہگ ء لوٹال چہ
در کپت نہ کنت، پر چا کہ ارادگ ء رومان گیرت ء ہمیشی تہا چشکہ وش ء وشال انت۔ ء آنہز

"بکن کہ تو ہو" گدارِ ازمیٰ و پگری دانشت واحد بخش بُزدار

انت کہ چرے حسی دنیا جن تک دگہ دنیا یے است کہ نیست کہ عقل ادا چنکہ سر بوت نہ کنت
- " (بادینی، 131-132: 2011)

ادامنیر ہیگلی "عقل و پیری" و رارد کنان و درایت انت چو کہ ہیگل، عقل و پیری بالابندی کنت۔
ہیگلی پگر و نزنیک و تیوگیں جیڈہ و اژاند چہ عقل و کمک و گیشنگ بوت کن
انت (Hegal.G.W.F.1914) و عقل، راستی و گواچن و المی یں جُز و بہر انک ایت۔ بلے سورن
کرکیگار و ایدگہ و جوتی زانکارانی نزنیک و عقل بنی آدم و ہشونی و راہ در بری و کت نکنت۔ چیا کہ عقل یک کسی
نیں کردایت و عقل و کمک و گواچنیانی سر پد بونگ نو تکمیں جبرایت۔ (جاوید، 1998)
انچش یک دگہ کا گدے و تہا صا دیدگ نوشته کنت:

"دنیا کہ بنی آدم ایشر حقیقت و دنیا یے خیال کرتاں۔ اصل و یک خیال یے و تجلی و نام ات کہ
ایش مادہ و صورت و بنی آدم و دیما ات۔ و عقل گوں خیال و نظریہ آل و اکب ات و نظریہ آل
درجہ بندی و عقل زانت۔ بلے عقل چیزانی اصل حقیقت و نہ زانت کہ انجام بون سر و بنیات
ات کہ پرائی دنیا درائیں چیزانی حقیقت ایرات۔" (بادینی، 32: 2011)

انچش منیر بادینی یک دگہ جا گے و نوشته کنت:

"دنیوتی بہ و بنیات و تہا زانگ نہ بیت کہ چے ایت؟ درائیں مذہب، درائیں ازم و درائیں
سسٹم ہے کوششت و تہا سرگردان انت کہ اے دنیا یک معان و یک متلبے بدیہاں۔"
(2011:80) اے درائیں پگری خیالانی بحث و تران و رند منیر بادینی و ہدیکہ عقل و راچہ
کوریں جذبگانی چات و درکنان و ایشر اوتی روبرو کنت گڑا اے ہما دمان انت کہ زند و رایک ما
نہیت یے رسیت۔ چو کہ منیر بادینی اے درگت و درائیںت۔

"بکن کہ تو بہو" گدارے ازمی ء پگری دانشت واحد بخش بزدار

"بلے کدی کدی عقل چه وتی اے وت گزری، لامنائی ء وت سرء چه طرز بیت۔ ء اے ہما دمان بیت و ہدے عقل گوں وت دیم ء دیم بیت کہ پدا آزند ء بگیر چه غرض ء بگیر چه لالچ ء بگیر چه حرص ء درنگاز کنت کہ ایشی تہا ازم و دی کنت۔ ایشی تہا شاعری کنت ء ایشی تہا لبرزانک ٹاہینیت کہ ایشی چه بنی آدم ء ارادگ ء کوریں و اہگانی برزوتی جند ء گوں ہم دیم بیت (2011:133)

بزای منیر بادینی ادا عقل ء منکر نہ انت بلکیں سورن کرکیگا رڈ ء پیا عقل ء گیشی ء گیش پسندی ء ہلاپ انت۔ عقل ء وت گزری ء لامنائی ء کوریں و اہگانی ہلاپ انت۔ منیر بادینی ء نزنیک ء زندوتی بیہ ء نیات ء یک سیاہ تہاریں تجربے کہ ایشراچ معانایے نیست۔ ایشی معناء ایشی متلب ہمیش انت کہ انسان وتی لہڑ ء جذبگان ء درنگاز کنت۔ ء وتی دنیا ء نیام ء یک سیادی ء ہمبندی شوہاز کنت۔

منیر بادینی اے درگت ء چُش وتی حیالاں درشان کنت:

"بنی آدم ء درائیں ازم ء درائیں سانس ء درائیں لبرزانک ء شاعری ء واہگ ہمیش انت کہ آچہ وتی بیہ ء نیات ء تہاریاں چه در بکپییت ء زند ء عقل ء ہوش ء گوں سیگار بیت ء چه وتی بے معانایے ء یک معانایے پیدا کنت گڑا بلکن آرا مارشت بہ بیت کہ اچ آئی چشمکے چیزے زیان نہ بوتگ۔" (2011:129-130)

پیشکا منیر بادینی ء خیال ء

"ہر مردم اے دنیا ء تہا معانایے ء محتاج انت۔۔۔ ہر کس وتی زند ء یک معانایے دینگ لوٹیت! ہر کس، ہر جاہے ء اوشتوک انت۔ ہما ہند ء ہما جاہ ء اہم ء پُر معانا خیال کنت نہ کہ

"بکن کہ تو بہو" گدارے از میء پگری دانشت واحد بخش بزدار

کلکشان ء چیرء اے تجکیں دنیا ء تھا انچش کرناں زندگ بونگ ء پدا مرنگ پرائی نا قابل
برداشت انت۔" (2011:82)

ہے گدارے تھا وہدیکہ منیر بادینی نوشتہ کنت کہ "بکن کہ تو بہو" ہے تران بندراپہ ہمک بنی آدم ء انچشیں کلو ہے
کہ آوت فیصلہ ء بکنت کہ وتی زندء راچے تیمیں معنایے دنیگ لوٹیت ء چے تیمیں زندے گوازیگ لوٹیت۔
اے درگت ء تران پال سار تر در اینیت:

Man is nothing other than his own project. He exists only to the extent that he relaxes himself therefore he is nothing more than his life. (sarte.J.P.2007: 37)

اے درگت ء یک دگہ جاگے ء سار توتی حیالاں چش در نگاز کنت:

Man is not only that which he conceives himself to be, but that which he wills himself to be, and since conceives of himself only after he exists, just as he wills to be after being thrown into existence, man is nothing other than what he makes of himself. (2007:22)

منیر احمد بادینی ء اے گدار سر جم ء وتی وجوت ء اندر ء یک وجوتی گدارے کہ اشی ء ہوا یریں جتا میں
کارستانی با پشت ء آئی ء وتی فلسفیانہ پگر ء خیال دیم آئور تگ انت۔ منیر ء گیشتریں ساچشتانی وجوتی
فلسفہ ء ردا چیزے نہ چیزے الم ہوا بیت، اے گدار ہم آئی ء ہے پگر ء لیکہ ء دیم برگ ء یک
ساچشتی جہد ء عمل ایت۔

"بکن کہ تو بہو" گدارِ ازمی پگری دانشت واحد بخش بزدار

سرشون:

بادینی، منیر احمد (2011) کن کہ تو بہو، نیو کالج پبلی کیشنز کورنہ

جاوید، قاضی (1998) وجودیت، فلشن ہائوس لاہور

Ferguson, Mary Anne (1981) Image of Women in literature, Boston, Mifflin Company

Sartre, Jean -Paul (2007) Existentialism is A Human, Edited by John Kulka, Yale university press. (Originally published in 1946)

Hegal, G.W.F (1914) lectures on the philosophy of History, Translated by J.Sibree, M.A London: G.Bell and sons. Ltd.

Sartre, Jean -Paul (2007) Existentialism is A Human, Edited by John Kulka, Yale university press